

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2004

2009

Документ за разглеждане в заседание

A6-0038/2009

28.1.2009

ДОКЛАД

относно социалното положение на ромите и подобряването на техния
достъп до пазара на труда в ЕС
(2008/2137(INI))

Комисия по заетост и социални въпроси

Докладчик: Magda Kósáné Kovács

СЪДЪРЖАНИЕ

	Страница
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....	3
ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ.....	18
РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ	20

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно социалното положение на ромите и подобряването на техния достъп до пазара на труда в ЕС
(2008/2137(INI))

Европейският парламент,

- като взе предвид членове 3, 6, 7, 29 и 149 от Договора за ЕС, съгласно които държавите-членки трябва да гарантират равни възможности за всички граждани,
- като взе предвид член 13 от Договора за ЕО, който дава възможност на Европейската общност да предприема подходящи действия с цел борба срещу дискриминацията, основаваща се на расов или етнически произход,
- като взе предвид своите резолюции от 28 април 2005 г. относно положението на ромите в Европейския съюз¹, от 1 юли 2006 г. относно положението на жените от ромски произход в Европейския съюз², от 31 януари 2008 г. относно европейската стратегия за ромите³ и от 10 юли 2008 г. относно преброяването на ромите в Италия на етническа основа⁴,
- като взе предвид своята резолюция от 9 октомври 2008 г. относно насърчаването на социалното включване и борбата с бедността, включително детската бедност в ЕС⁵,
- като взе предвид Директива 2000/43/ЕО на Съвета от 29 юни 2000 г. относно прилагане на принципа на равно третиране на лица без разлика на расата или етническия произход⁶ и Директива 2000/78/ЕО на Съвета от 27 ноември 2000 г. за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите⁷,
- като взе предвид съобщението на Комисията, озаглавено „Обновена социална програма: възможности, достъп и солидарност в Европа на 21-ви век“ (СОМ(2008)0412) (съобщението на Комисията относно обновената социална програма),
- като взе предвид предложението на Комисията за директива на Съвета за прилагане на принципа на равно третиране на лицата без оглед на религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация (СОМ(2008)0426),
- като взе предвид своята позиция от 17 юни 2008 г. относно предложението за решение на Европейския парламент и на Съвета относно Европейската година на

¹ ОВ С 45, 23.02.2006, г. стр. 17.

² Приети текстове, Т6-0244/2006.

³ Приети текстове, Т6-0035/2008.

⁴ Приети текстове, Т6-0361/2008.

⁵ Приети текстове, Р6_ТА(2008)0467.

⁶ ОВ L 180, 19.07.2000 г., стр. 22.

⁷ ОВ L 303, 02.12.2000 г., стр. 16.

борбата с бедността и социалното изключване (2010 г.)¹,

- като взе предвид своята резолюция от 23 май 2007 г. за насърчаване осигуряването на достойни условия на труд за всички ¹,
- като взе предвид Рамковата конвенция на Съвета на Европа за защита на националните малцинства от 1 февруари 1995 г. и Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи,
- като взе предвид Конвенцията на Организацията на обединените нации (ООН) от 10 декември 1984 г. против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание,
- като взе предвид плана за действие на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССР) за подобряване на положението на ромите и синтите в рамките на ОССЕ, приета на 27 ноември 2003 г.,
- като взе предвид годишния доклад относно расизма и ксенофобията в държавите-членки на ЕС през 2007 г., публикуван от Агенцията на Европейския съюз за основните права,
- като взе предвид Декларацията за Десетилетието на ромското включване от 2 февруари 2005 г. и учредяването на фонда за образование на ромите на 12 май 2005 г.,
- като взе предвид доклада, озаглавен „Положението на ромите в разширения Европейски съюз“, публикуван от Комисията през 2004 г.,
- като взе предвид доклада „Етнически малцинства на пазара на труда: спешен призив за по-добро социално приобщаване“ на експертната консултативна група на високо равнище относно социалното приобщаване на етническите малцинства и тяхното пълноправно участие на пазара на труда, публикуван от Комисията през 2007 г.,
- като взе предвид окончателния доклад относно положението на ромите, синтите и хората с номадски начин на живот в Европа от гледна точка на правата на човека, публикуван от Alvaro Gil-Robles, комисар по правата на човека в Съвета на Европа, през 2006 г.,
- като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет, озаглавено „Интеграция на малцинствата“, от 9 юли 2008 г. (Становище на ЕИСК),
- като взе предвид член 45 от своя Правилник,
- като взе предвид доклада на комисията по заетост и социални въпроси и становището на комисията по правата на жените и равенството между половете (А6-0038/2009),

¹ Приети текстове, Р6_ТА(2008)0286.

¹ ОВ С 102 Е, 24.04.2008 г., стр. 321.

- А. като има предвид, че след последните разширявания необходимостта от социална интеграция породи нови предизвикателства в Европейския съюз, които трябва да се разрешат в контекста на новите демографски и икономически обстоятелства, и като има предвид, че въпреки че всички държави-членки са изправени пред тези предизвикателства, държавите-членки в Централна и Източна Европа са по-засегнати поради структурните, икономическите и социалните промени през последните двадесет години; поради тази причина отбелязва, че уязвимите социални групи като ромите са в най-застрашено положение,
- Б. като има предвид, че в държавите-членки, в които промишлеността претърпя срив, перспективите за развитие на регионите намаляха, в резултат на което много роми, по-специално, се оказаха социално маргинализирани поради бързото разрастване на бедността; като има предвид, че Парламентът отбелязва и заявява отново, че в този процес националното гражданство на ромите и тяхното гражданство на Съюза са изгубили своята стойност и че съответните ползи от разширяването не са стигнали до тях, като същевременно това е причинило задълбочаване на тяхната маргинализация в редица аспекти, увеличавайки риска от многостранна дискриминация срещу тях,
- В. като има предвид, че стратегическата политическа кампания за утвърждаване на равнопоставените възможности за ромите трябва да преодолее изключително сложна социално ситуация, тъй като ромите – най-многобройното етническо малцинство в Европа – споделя неблагоприятното положение на други групи, и като има предвид, че тази борба би могла да бъде подпомогната най-ефективно чрез пространна стратегия за ромите и изготвянето на съгласуван набор от инструменти, обхващащи редица секторни политики, както и чрез осигуряване на финансиране за тях,
- Г. като има предвид, че номадите представляват отделен етнически феномен, който с основание би могъл да бъде разглеждан като отделен въпрос от гледна точка както на правата на човека, така и на социалните въпроси и въпросите, свързани с пазара на труда,
- Д. като има предвид, че интегрирането на ромското население в обществото не е едностранен, а многостранен процес и е необходимо ромите да бъдат активно ангажирани в процеса на вземане на решения при изготвянето на политиките за социално включване;
- Е. като има предвид, че условията на живот на ромите, техният здравен статус и степен на образование предопределят тяхното социално и трудово положение и често са претекст за изключването им от обществата на мнозинствата и за расизъм, и като има предвид, че всичко това възпрепятства подобряването на качеството на живот, като по този начин ромите не могат да упражняват своите най-основни човешки и граждански права,
- Ж. като има предвид, че лошата транспортна инфраструктура, липсата на публични административни органи и услуги, включително на висококачествени образователни институции и здравно обслужване, както и преместването на предприятия в други райони принуждава младите хора да напускат родните си места по икономически

причини, като по този начин се изострят регионалните различия и процесът на образуването на гета,

З. като има предвид, че съгласно редица документи, непосредствено преди края на втория период на Лисабонския процес, е наложително да се оценят социалното положение и перспективите за заетост на ромите и да се намерят решения относно необходимите действия,

И. като признава значението на структурните фондове и Кохезионния фонд за насърчаване на интеграцията и като отбелязва, че поради сложния характер на социалните въпроси не е възможно те да бъдат решени единствено посредством системните характеристики на проектите на тези фондове,

Й. като има предвид, че несъмнено е важно да се вземат предвид предходни добри практики, но като се има предвид, че тяхната валидност е ограничена във времето и пространството,

К. като има предвид, че много ромски общности понастоящем са установени на едно място, а не се придвижват към райони, където могат да съществуват повече възможности за намиране на работа,

Ромите на пазара на труда: достъп или изключване?

1. счита, че съществува необходимост от координиран подход за подобряване на условията на работа и живот на ромската общност, насочен към постигането на следните три цели:
 - увеличаване на икономическите възможности за ромите;
 - изграждане на човешки капитал; и
 - подсилване на социалния капитал и общностното развитие;
2. изтъква факта, че политиките, насочени към ромите, в много случаи не са подобрили тяхното положение; изисква, по отношение на всички инициативи на ЕС и на държавите-членки, които засягат по-специално ромите, заинтересованите лица от ромската общност да участват в процеса на вземане на решение, така че да се зачете тяхната способност и отговорност за организиране на собствената им общност;
3. отбелязва, че неравнопоставеният достъп до услуги и множеството неблагоприятни обстоятелства от социално и икономическо естество, с които се сблъскват ромските деца, на практика прави непостижимо за тях обучението, което развива способностите в ранна възраст и качествено образование; отбелязва, че тези неблагоприятни обстоятелства, на свой ред, имат отрицателно отражение върху тяхното емоционално, социално, физическо и личностно развитие, както и върху последващите им шансове на пазара на труда и поради това, интеграцията им в обществото на мнозинството;
4. отбелязва, че образователните системи проявяват избирателност и въпреки усилията на държавите-членки да преодолеят сегрегацията, много и различни системи, привидно предназначени да се борят със сегрегацията, всъщност често служат за подчертаване на различията между социалните групи и поставят бедните в силно

необлагодетелствано положение, в частност ромите, които се оказват в низходяща спирала; следователно подчертава необходимостта от целенасочени образователни политики, които са предназначени за ромските семейства и насърчават активното участие;

5. подчертава, че въпреки увеличението дял на младите хора от ромски произход в средното и висше образование в някои държави-членки, тяхното равнище на квалификация остава далеч под средното за ЕС; изтъква разминаването между недостига на работна ръка, от една страна, и високия процент на безработицата, свързан с ниското ниво на уменията на ромите, от друга; следователно изисква държавите-членки и ЕС да подпомогнат приоритетно ромите при повишаването на техните квалификации; обръща внимание на факта, че при липса на официални квалификации, позицията на ромите на пазара на труда може да бъде подобрена също така чрез създаване на система за признаване на практически умения;
6. настоятелно приканва държавите-членки да гарантират, че жените и момичетата от ромски произход имат равен достъп до качествено образование, както и да въведат стимули (напр. възможности за професионално развитие) за привличане на добри учители в училищата в по-необлагодетелствани в социално и икономическо отношение райони, по-специално в селските общности със значителен превес на ромско население;
7. призовава държавите-членки да улеснят достъпа на жените от ромски произход до професионално обучение, както и да приспособят професионалното обучение към потребностите на местния пазар на труда, така че да осигурят на жените от ромски произход умения, които да са приложими на пазара;
8. отбелязва, че по-голямата част от дипломираните роми не се завръщат в общността си след напускане на университета и че много от тях отричат своя произход и не са приемани повече в своята общност, когато се опитват да се завърнат в нея;
9. препоръчва да се планира цялостен пакет от програми, които ще насърчат и мотивират завръщането на дипломираните роми в тяхната общност и заетостта им в рамките на общността и в неин интерес;
10. счита за факт, че гражданите от ромски произход в някои държави-членки оказват специфично влияние върху пирамидата на населението; отбелязва, че дялът на децата от ромски произход сред населението е висок, но очакваната продължителност на живота им при раждане е с цели 10 години по-ниска от тази на хората, принадлежащи към преобладаващите етнически групи;
11. счита, че въпреки че държавите-членки са използвали значителни средства – на ЕС и на държавите-членки – за оказване на съдействие на продължително безработните лица да намерят работа, досега не е намерено съгласувано решение на равнище ЕС; държавите-членки подхождат към ситуацията по различни начини и с различни степени на ангажираност, и не са предоставили възможност за дългосрочно завръщане на пазара на труда, като същевременно предприетите от тях мерки, като например публични програми за заетост, са засилили допълнително

стигматизацията на ромите; поради тази причина изисква промяна в политиката на ЕС и на държавите-членки към интегриран подход, който разглежда всички аспекти на бедността сред ромите;

12. призовава държавите-членки да приспособят програмите си за професионално обучение към потребностите на местните пазари на труда и да предоставят стимули на работодателите, които осигуряват заетост на неквалифицирани работници (включително роми) и им предлагат обучение и възможности за придобиване на практически опит директно на работното място;
13. призовава националните и местни органи да предоставят годишни, разделени по признак пол оценки на процента на повторно наемане на работа сред продължително безработните лица (включвайки по този начин ромите), които са преминали обучение на пазара на труда и, въз основа на придобития опит, да изготвят нови методологии и да започнат нови програми за обучение, приспособени към местните възможности и икономическите потребности;
14. призовава държавите-членки да използват фондовете на ЕС, за да запазят и защитят традиционните дейности на ромите;
15. подкрепя възгледа на Комисията, че лицата от ромски произход в активна възраст, поради множеството неблагоприятни обстоятелства, на които са изложени, са слабо представени в активното население и в програмите за обучение през целия живот, често нямат достъп до ИКТ, но представляват преобладаващ дял сред продължително безработните лица, както и сред тези извършващи ниско престижен труд, което създава най-големите препятствия пред повторната им интеграция на пазара на труда; следователно призовава за ефективно прилагане на Директива 2000/78/ЕО, която забранява дискриминацията по отношение на заетостта и трудова дейност въз основа на религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация;
16. подчертава значението на осигуряването на общностни действия, специално насочени към подкрепа за достъпа на роми до програми за професионално обучение;
17. привлича вниманието на държавите-членки към факта, че това социално разделение може да принуди редица роми, търсещи работа, да се насочат от законната стопанска дейност към сивата икономика, както и че са нужни координирани усилия на равнището на ЕС и на държавите-членки, за да се привлекат отново тези работници към законна трудова заетост с трудови и социално-осигурителни права;
18. счита за необходимо да се предприемат действия за насърчаване на цялостна социална и икономическа политика, включително чрез специални мерки за осигуряване на нормални жилищни условия;
19. привлича вниманието специално към факта, че насърчаването на мобилността на неквалифицираната работна ръка без придобити умения може да доведе до още по-голяма дискриминация спрямо жените от ромски произход, които вече са изложени

на изключително висок риск от многобройни видове дискриминация, както и може да попречи на бъдещото им развитие на пазара на труда;

20. призовава правителствата на държавите-членки да повишат икономическата независимост на жените от ромски произход чрез улесняването на самостоятелната заетост и насърчителни мерки за създаването на малки и средни предприятия (МСП), както и на достъпа до микрокредитиране, и чрез стимулиране на икономика на услугите в местата, в които са се заселили, с цел да се разширят техните познания и умения;
21. призовава правителствата на държавите-членки да създадат система от стимули, наред с другото, посредством данъчни облекчения, за предприятията, които наемат на работа жени от ромски произход;
22. счита за необходимо да се вземе предвид фактът, че на практика премахването на ромските поселища се постига трудно чрез средства на ЕС при правилата, които се прилагат понастоящем в рамките на Европейския фонд за регионално развитие, тъй като, както в случая с държавите-членки, присъединили се след 2004 г., минималният брой на жителите, позволяващ поселищата да бъдат финансирани от бюджета за жилища, е такъв, че именно лицата, живеещи при най-лоши условия на живот в най-малките поселища, не могат да бъдат обхванати;
23. подчертава факта, че разрешаването на социалните и икономически проблеми на ромите изисква цялостен подход и дългосрочно координирано решение, включващо политики в областта на жилищното настаняване, образованието, здравеопазването и пазара на труда; следователно предлага на Комисията и държавите-членки всички мерки, предвидени за подобряване на положението на ромите, да бъдат разглеждани като неделима част от мерките, предназначени за подпомагане на регионалното развитие и социалното включване;
24. счита, че държавите-членки следва да се възползват от преразглеждането на правилата, управляващи структурните фондове и Кохезионния фонд, което предоставя по-голямо поле на действие за комплексни програми чрез прехвърлянето на повече от 10% между тези фондове;
25. приветства предложението за всеобхватна нова директива за борба с дискриминацията извън трудовата заетост въз основа на възраст, увреждане, сексуална ориентация, религия или убеждения и призовава за ефективно прилагане на Директива 2000/43/ЕО; счита, че в духа на Социалната програма Комисията следва да набележи специфични цели и да изработи съответни балансирани програми с оглед премахване на дискриминацията срещу ромите, както и на тяхната стигматизация, и тласкането към престъпност на ромските общности;
26. подчертава, че признаването на равни социални и политически права представлява основно условие за улесняване на социалната интеграция и достъпа на ромите до пазара на труда; по този повод призовава държавите-членки и страните кандидатки да изготвят стратегия за подобряване на участието на ромите в избори в качеството

им на избиратели и кандидати на всички равнища;

27. изтъква значението на микро кредитите, които се препоръчват от редица гледни точки в съобщението на Комисията относно обновената социална програма и становището на ЕИСК, и които чрез предоставянето на минимални средства могат да помогнат на най-бедните да поемат в свои ръце отговорността за издръжката си, да развият делови умения и творческите си способности, включително чрез предоставяне на кредит за покриване собствения дял на лицето в разходите за самостоятелна заетост;
28. подкрепя предложението на институциите на ЕС, с оглед на принципа на равно третиране, броят на ромите сред заетите в сферата на обществените услуги да бъде увеличен; изтъква, при все това, че за да бъде възможно това, е необходимо не само правителствата да следват политики по отношение на персонала и обучението на работната ръка в тази насока, но са необходими специални усилия и активна подкрепа, които да улеснят одобрението на този принцип от страна на обществеността;
29. подчертава, че социалният пазар, здравеопазването, домашните грижи, общественото хранене и предоставянето на услуги в подкрепа на грижите за деца и др. могат да създадат нови работни места за безработните роми, особено жените; въпреки това отново заявява, че социалният пазар изисква постоянна връзка между доставчика и ползвателя на услугата и че следователно увеличаването на заетостта на ромите в тези сфери е възможно единствено в атмосфера на социално приемане, но и че такава заетост също насърчава социалното приемане;
30. призовава държавите-членки да предприемат необходимите мерки за елиминиране на расовата омраза и срещу подбуждането на дискриминация и насилие срещу ромите в средствата за масова информация и чрез всички видове комуникационни технологии, и призовава големите медии да установят добри практики в областта на наемането на персонал, така че то да отразява състава на населението;
31. отбелязва, че жените от ромски произход често участват в сивата икономика и се отличават с изключителна ниска степен на заетост; счита, че за да се преодолеят многостранната дискриминация, високият процент на безработица и бедността, целенасочените политики следва да се концентрират върху създаването на действителен достъп на жените от ромски произход до пазара на труда, което е предпоставка за подобряване на социалното и семейното им положение;
32. счита, че създаването на заетост сред жените от ромски произход следва също така да бъде насърчавано чрез благоприятстващо заетостта управление на системите за социална подкрепа и чрез подходящи възможности за обучение и придобиване на професионална квалификация, които да ги подготвят в дългосрочен план за способстваща доходи заетост и да позволяват съчетаването на семейния живот и професионалната заетост; призовава държавите-членки да приемат мерки, които да спомогнат за увеличаване на възможностите за грижи за деца по отношение на ромските деца, дори в случаите, в които майката е у дома с останалите си деца;
33. подчертава, че наличието на по-качествени услуги в областта на жилищното

настаняване и на здравеопазването би могло да улесни достъпа на жените от ромски произход до пазара на труда, както и да повиши техните шансове за запазване на работните им позиции за по-дълго;

34. посочва, че социалните политики и политиките в областта на заетостта следва да допринасят за потенциала на отделните лица и потребностите на гражданите, и да създават повече възможности за най-големия запас от работна сила, като например възрастните, лицата с увреждания и социално слабите, неквалифицирани лица, включително ромите;
35. подчертава, че многостранната дискриминация, на която са подложени жените от ромски произход, следва също да бъде призната и да бъде специално разгледана в рамките на политики, насочени към жените от ромски произход, които могат да имат двойно, дългосрочно положително въздействие върху тях и членовете на техните семейства, особено децата;
36. изразява несъгласие с мнението, че субсидиите, предназначени за подпомагане на продължително безработните лица (включително на много роми) да намерят работа, независимо от това, дали се плащат на работодателите или служителите, нарушават принципа за неутралност на конкуренцията, тъй като реинтеграцията на ромите е цел на социалната политика, за чието постигане е необходимо да се създадат позиции на пазара на субсидии; изразява становището, че субсидирането на работни места на пазара на труда с цел реинтегриране на работниците от ромски произход е за предпочитане пред субсидирането на продължително безработните лица;
37. признава, че част от традиционните дейности на ромското население, като занаятчийството, могат да допринесат както за запазването на спецификата на тази общност, така и за подобряване на материалното ѝ положение и на степента на социалната ѝ интеграция, счита за уместно да бъдат подкрепени някои специфични професионални дейности;

Битката за оцеляване в периферията на обществото

38. отбелязва, че сред всички култури в Европейския съюз, тази на ромите се отличава със силна семейна традиция; отбелязва, че според общественото мнение обликът на ромските семейства се характеризира с подчертаване на традиционните роли на половете, голям брой деца, съвместно съжителство на няколко поколения, тенденция роднините да живеят в близост, както и изключителна грижа за роднинските връзки, и следователно е необходимо в програмите на ЕС и на държавите-членки, насочени към ромските семейства, да се използват положителните качества на тази естествена мрежа за подкрепа;
39. отбелязва значението на запазването и утвърждаването на културната специфика на ромите с оглед защитата на тяхната идентичност и за намаляване на предразсъдъците, свързани с това малцинство, поради което счита за необходимо държавите-членки и Комисията да играят по-активна роля в подкрепата за духовния живот на ромското малцинство;
40. подкрепя становището на Европейския социален и икономически комитет, че

жените от ромски произход имат нисък статус в семейната йерархия, сключват брак рано и често са жертва на домашно насилие, проституция и трафик на хора;

41. следователно счита, че програмите на ЕС и държавите-членки относно ромите следва да са насочени към еманципация на личността от традиционните йерархии и социално-икономическа независимост на членовете на ромските общности, особено жените;
42. посочва, че тенденцията децата от ромски произход да напускат рано училище заплашва формирането им като личности, социалната им интеграция и ги лишава от възможности на пазара на труда, а в случая на жените от ромски произход, физическото и психологичното им здраве, както и изоставянето на училището в ранна възраст се отразява също и върху здравословното им състояние и възпитанието на техните деца, като така улеснява социалното им изключване; следователно подчертава значението на услуги, които повишават осведомеността чрез предоставяне на информация на жените от ромски произход;
43. настоятелно приканва държавите-членки да гарантират, че съществуващата и бъдещата правна рамка включват разпоредби за предотвратяване и преодоляване на многобройните видове дискриминация, пред които са изправени жените от ромски произход, с цел да се повиши техният социално-икономически статус и да се гарантира достъпът им до висококачествени здравни грижи, грижи за деца и образование като предпоставки за техния достъп до пазара на труда;
44. счита, че е от съществено значение процесът на интегриране да започне в ранна възраст, така че на бедността и социалното изключване да се представят ефективни алтернативи; необходимо е да се осигури институционална рамка за социалните и образователните услуги за деца и семейства в общността, които да съответстват на регионалните и личните потребности, като същевременно се гарантира равен достъп до качествени услуги; поради тази причина, призовава Комисията да предостави специална подкрепа на програми за ранна интеграция на ромските деца във всички държави, в които са достъпни средства на ЕС, като например Инструмента за предприсъединителна помощ или пък структурните фондове и Кохезионния фонд;
45. отбелязва, че децата от ромски произход са преобладаваща група в специалните училища, че много от тях са изпратени в такива училища без основание, най-вече в резултат на дискриминация; посочва, че принуждаването на деца, които са били неправомерно категоризирани като „страдащи от умствени увреждания“, да посещават специални училища, е дискриминационно и сериозно нарушава тяхното основно право на качествено образование, както и води до трудности в по-нататъшното образование и във връзка с намирането на работа, както и до по-голяма трудова неактивност, като в същото време се създава тежест за бюджета;
46. одобрява становището на Европейския икономически и социален комитет, че с оглед на развитието на малките деца, са необходими комплексни форми на подпомагане, които да са насочени към цялото семейство и които са едновременно пригодени към потребностите на семейството и предоставят специална практическа помощ, като например програмата „сигурен старт“;

47. одобрява становището на Европейския икономически и социален комитет, че ромската общност – поради демографските характеристики на групата – има асиметричен достъп до социални блага; подчертава, че социалните помощи са предназначени да неутрализират трудностите или липсите, произтичащи от индивидуалната житейска ситуация, задължението за полагане на грижи за децата и други социално полезни ангажименти.
48. одобрява становището на ЕИСК, че, с цел да се насърчи участието на официалния пазар на труда, следва да се осигурява допълнителна помощ за лицата, които сменят работата си; изтъква, че легалният труд трябва да бъде направен по-привлекателен и за служителите, и за работодателите;
49. подчертава, че периодът от активния живот, който ромите са прекарвали в състояние на изключване, затруднява достъпа им до здравни услуги и е причина за положението, в което се оказват в напреднала възраст и че неспособността им да получат подходящи пенсии и лишаването им от достойна старост са вследствие на започването на работа в твърде ранна възраст, честата незааетост, липсата на трудова закрила, „невидимата“ работа на черния пазар, която в много случаи се състои от тежък физически труд, но в същото време не включва пенсионна осигуреност;
50. препоръчва на Комисията да поеме инициатива за определяне на най-ефикасните начини за подкрепа на социалната, икономическа и културна интеграция на най-голямото малцинство на територията на Европейския съюз и подчертава необходимостта от сътрудничество между Комисията и правителствата на държавите-членки за предприемане на конкретни действия с оглед разрешаването на сложните транснационални проблеми на ромите;

Заклучения

51. счита, че опазването на езика и културата на ромите представлява европейска ценност; същевременно не одобрява идеята за „европейска нация“ без държава, защото това би освободило държавите-членки от отговорност и би поставило под въпрос възможността за интеграция;
52. привлича вниманието на държавите-членки върху това, че се рискува приемането на крайни мерки по отношение на ромската общност да доведе до утежняване на вече драматичното положение на това малцинство и да застраши шансовете му за интеграция;
53. призовава Комисията и държавите-членки да работят съвместно с неправителствените организации (НПО), ромските общности и лидери с цел изготвянето на взаимно приемлив план за социалното включване на ромите, които да бъде осъществен в духа на тясно партньорство;
54. призовава държавите-членки да изготвят и осъществят проекти, чиято цел е борба с негативните стереотипи за ромите на всички равнища, като тези проекти могат да бъдат подкрепени от структурните фондове и Кохезионния фонд, от специфични програми като ПРОГРЕС, както и инициативи като Европейската година на межкултурния диалог през 2008 г., и предстоящата през 2010 г. Европейска

година на борбата с бедността и социалното изключване;

55. отбелязва, че докато подобрението на социалното и икономическото положение на ромите беше значителен фактор в процеса на разширяване, като цяло беше постигнат ограничен напредък; призовава държавите-членки и Комисията да преразгледат предишните и настоящите програми и инициативи и да извършат оценка на резултатите; счита, че Европейският съюз има задължението да координира по-добре и по-тясно инструментите за социално включване и че това следва да подпомогне борбата с бедността, да подобри достъпа на ромите до по-качествена, продължителна и устойчива заетост, да улесни усилията за по-ефективно представяне на системите за социално включване и закрила, да бъде средство за анализ на политическия опит и взаимното обучение и да създаде система за последователен анализ на най-добрите практики;
56. призовава Комисията да оцени конкретно въздействието на целите и инструментите на всяка от секторните политики по отношение на ромите, като едновременно с това изготви съгласувана политическа стратегия и постигне високо равнище на координация; призовава Комисията да изиска от държавите-членки да обърнат внимание на промяната на положението на ромите в докладите относно интегрираните показатели и отворения метод за координация на социалното включване; призовава Комисията да наблюдава степента на дискриминация и редовно да извършва оценка на положението на ромите във връзка с промените в областта на образованието, заетостта, социалното, здравеопазването и жилищното настаняване в държавите-членки и в страните, които са в процес на присъединяване към ЕС;
57. призовава Комисията да поиска от държавите-членки да приемат във възможно най-кратък срок ясни политики за осигуряване на заетост на лица от групи в неравностойно положение, включително за ромското население в активна трудова възраст, с мерки в подкрепа на улесняването на постепенното интегриране на пазара на труда и мерки за борба с последиците на породената от системата на социални помощи зависимост;
58. призовава Комисията да си сътрудничи с различните международни организации и да подкрепя развитието на академична мрежа от ромски експерти, която да предоставя научни данни и подкрепа, чрез изследване, анализ, събиране на доказателства и съставяне на препоръки, с цел анализиране на въпросите, свързани с интеграцията на ромите, приемане на програми и представяне на проблемите на ромите с необходимото сериозно отношение въз основа на обобщаващите доклади на тези организации, както и да изготвя цялостна оценка на равнище ЕС поне веднъж на всеки две години
59. отправя критика към четирите държави-членки, които все още не са ратифицирали Рамковата конвенция на Съвета на Европа от 1995 г. за защита на националните малцинства; призовава тези четири държави-членки – Франция, Гърция, Белгия и Люксембург – да ратифицират конвенцията без отлагане; призовава държавите-членки, които представиха ограничителни декларации по Рамковата конвенция, които засягат признаването на ромите като национално малцинство, за оттегляне на декларациите;

60. препоръчва държавите-членки:

- а) да сформират експертна група на равнище ЕС, с участието на представители на ромската общност, която да координира общата стратегия на държавите-членки по отношение на ромите и използването на средства на ЕС за нейното популяризиране;
- б) да установяват партньорства между различните организации, представляващи интересите на ромите и съответните институции на държавите-членки;
- в) да създадат инструменти от типа на кредити с отстъпки или държавни субсидии, както и да поставят като важна цел, при планирането на земеделските субсидии, предоставянето на възможност на гражданите от ромски произход да са в състояние да се издържат от земеделска дейност; така в допълнение към или вместо наемния труд в земеделието, те ще бъдат по-отворени към идеята за търсене на новаторски форми за земеделска дейност, включително социални кооперативи, като по този начин се оправдава предоставянето на средства за тази цел;

61. счита, че подходът спрямо целевите групи в някои държави-членки (в поселища или части от тях) може да бъде по-ефективен, като се използва определението „множество неблагоприятни обстоятелства“, но че е трудно да се достигне до по-малки звена като семейството и индивида чрез тази категория;

62. счита, обаче, че следва да бъдат създадени правни предпоставки за събирането на данни на доброволен принцип и при спазване на анонимност и създаването на съпоставима база данни, като се зачитат правилата за защита на данните и правата на човека, и без да се прибегва до методи, които накърняват човешкото достойнство; счита, че Комисията следва да предприеме стъпки за внасяне на необходимите законодателни изменения;

63. призовава Комисията да улесни изработването, проверката и утвърждаването на портфейл на добри практики в програмите за ромите по отношение, наред с другото, на жилищното настаняване, образованието и осигуряването на трудова заетост, въз основа на анализи, осъществени от независим орган;

64. счита, че създаването на базата данни не е алтернатива, а предпоставка за система за оценка, чрез която да може да се измерва ефектът от обмена на най-добри практики и използването на ресурсите; счита, че за тази цел е необходима индикаторна система, която покрива всички области на живота и може да бъде използвана от всеки, и която обхваща използването на показатели за социалните последици и въздействие, включително условието за финансиране, в допълнение към изходните и крайните показатели за програмите; поради тази причина, препоръчва Комисията да въведе тази система от показатели в рамковия регламент относно структурните фондове и в регламентите, отнасящи се до другите видове финансиране;

65. препоръчва Комисията да подхожда с по-последователни и унифицирани очаквания спрямо всички програми за развитие, финансирани със средства на ЕС, при които може да се отчитат пречките, свързани със социалното изключване на ромите или промените в тази област; счита, че държавите-членки и органите на ЕС следва да проучат всички проекти за развитие, които се финансират от

структурните фондове и Кохезионния фонд, от гледна точка на въздействието, което тези програми оказват върху социалната интеграция на ромите; освен това препоръчва на етапа на подбор на всяка програма да се даде предимство на такива тенденции, които целят също така подобряване на положението на ромите, които живеят в поселища с особено неблагоприятни условия и които са бедни и безработни;

66. призовава Комисията, в сътрудничество с всяка една държава-членка, да разработи и проведе обширна информационна кампания, адресирана към общата публика и ромите, относно националните програми в държавите-членки за подобряване на условията за живот на ромите и за прилагането им на постоянен принцип;
67. призовава Комисията да осъществява постоянен контрол върху мерките и дейностите, както и тяхното въздействие по отношение на подобряването на позицията на ромите на пазара на труда;
68. би желал средствата, за чието отпускане се взема решение на равнище ЕС, да се използват, наред с другото, за програми с участието на експерти от организациите с опит в тази област, които биха предоставили подкрепа и консултация с оглед на това да се компенсират недостатъците в образованието и квалификацията на ромите; счита, че при разпределянето на общностни и собствени средства, държавите-членки – когато решават относно финансирането на области, различни от ранното развитие и публичното образование – следва да вземат предвид дали органите на местното управление, организациите и други кандидати за подкрепа, са спазили своите задължения за елиминиране на сегрегацията;
69. призовава Комисията да насърчи националните органи да прекратят дискриминационната практика да се гонят обитателите на ромските гета и вместо това, да изготвят конкретни проекти за жилищно настаняване, подпомогнати от техническия опит и механизмите за контрол, наред с другото, на Комисията, Световната банка и НПО, чиято дейност е съсредоточена върху ромите; счита, че разрешаването на жилищните проблеми на ромите, населяващи селските райони, трябва да бъде приоритет и следва да се възприеме като въпрос от специално значение и област на действие;
70. призовава Комисията да отдели особено внимание не само на организациите на гражданското общество, но и на капацитета на ромската общност да се самоорганизира и да спомага за политиката на интеграция, да подкрепи развитието на общностите, по-специално чрез проекти, които увеличават участието на ромите в процеса на вземане на решение и отговорността им за решения, които за взети съвместно с тях;
71. призовава Комисията и държавите-членки, в сътрудничество с НПО, чиято дейност е съсредоточена върху ромите, да проучат съществуващите политики и програми с цел извличане на поуки от неуспешни проекти в миналото;
72. призовава Комисията да подкрепи НПО, чиято дейност е съсредоточена върху ромите, както на равнище Европейски съюз, така и на национално и местно равнище, за да наблюдава прилагането на политиките и програмите, насочени към

ромите, както и образованието, предоставяно в Общността в областта на демокрацията и правата на човека;

73. предлага на Комисията и на държавите-членки да създадат форум на равнище ЕС, който ще предостави на социалните движения, синдикатите и неправителствените сдружения, представляващи ромите и техните интереси, възможност за постоянни консултации за изработване на насоки и обмен на добри практики с цел насърчаване на координиран подход на равнището на ЕС;
74. призовава държавите-членки да бъдат по-активни в насърчаването на прехвърлянето на работни места към районите на ромските общности, както и на преместването на ромите към районите с работни места;
75. припомня на държавите-членки и на Комисията, че докато социалното благополучие има отредена ключова роля при подкрепата и укрепването на необлагодетелстваните общности, каквато е ромската общност, насърчаването на самоподпомагането има също толкова важно значение; счита, че целта в дългосрочен план следва да се изразява в изграждането на култура на независимост, а не на зависимост;
76. счита, че следва да се отдава много по-голям приоритет на създаването на работни места на местно равнище и на насърчаването на предприемачеството и местното занаятчийство както и на развитието на основни умения за реализация, с цел постигането на повече благосъстояние и достойнство;

* *

*

77. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, на Комисията, на правителствата и парламентите на държавите-членки и страните кандидатки.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

Условията, в които живее най-голямата малцинствена общност на Европа могат без съмнение да се определят като сравними с тези в развиващия се свят. Това е вярно не само по отношение на показателите, свързани с образованието, жилищния фонд, здравеопазването, заетостта и други, но също така и от гледна точка на факта, че без неотложна, фокусирана и целева външна помощ, тези приблизително 10-12 милиона души нямат шанс да се спасят от бедността и изключването. Такава степен на социална уязвимост възпрепятства поддържането на елементарна степен на човешко достойнство и равни възможности за членовете на ромската общност.

Още преди десетилетия Европа остави зад себе си периода, в който можеше да наблюдава от безопасна дистанция как на собствената ѝ територия огромен брой хора чезнат в състояние на тотална социална онеправданост, наследявана от поколение на поколение, които в същото време представляваха такъв огромен икономически потенциал. Бихме могли да си помислим, че ако дадена страна като цяло преживява период на икономическо развитие, това ще представлява възможност за съществена промяна на положението на ромите. Не съществува равнище на икономическо развитие, при което автоматичното управление на преразпределящи системи е довело до истински възможности за мобилност на голям брой хора, които се намират на най-долния край на социалната стълбича: в действителност, те в крайна сметка често увеличават относителната бедност. Това още повече се подчертава и от факта, че степента на интеграция на ромите и тяхното икономическо и социално положение се различава в голяма степен между отделните държави.

Политиката на институциите по ромския въпрос разглежда интеграцията на ромите главно като регионален проблем, който стои пред новите държави-членки и страните-кандидатки за членство в ЕС. Събитията от близкото минало ни напомнят, че ангажиментът към ромите е европейски въпрос. Отговорността е обща, главно поради това, че в новите държави-членки и страните-кандидатки за членство в ЕС положението на ромите не се е променило съществено от времето на разширяване на ЕС или очакването за него; интеграцията на ромите е в застой или въобще не е започвала, в резултат на което започва безпрецедентен масово преселение на роми в старите държави-членки. В държавите, в които ромите отиват в търсене на нова родина, те представляват нов вид предизвикателство спрямо политиката на интеграция, тъй като без наличието на действително намерение за прием и интеграционна стратегия, те ще бъдат също толкова маргинализирани и незащитени, както в държавата, от която са дошли.

Едно от отраженията на екстремистките възгледи, които се изразяват все по-открито към настоящия момент, е фактът, че омразата към циганите в Европа се разраства. Ако не се сепнем и ако своевременно не си вземем бележка относно това, лесно може да се случи така, че, въпреки всички усилия, Европейският съюз, вместо да се превърне в партньорство, което абсорбира групите и им дава равни права, да задълбочи съществуващите конфликти и различия.

Ако възприемем сериозно едно от най-важните намерения на основателите на Европейския съюз, а именно, превръщането му в достоен икономически съперник на

САЩ и Азия, е очевидно, че нито националните правителства, нито Европейският съюз могат да си позволят такъв огромен потенциал на работна сила, с многовековен опит в приспособяването и оцеляването, да не бъде интегриран незабавно.

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ

Дата на приемане	21.01.2009 г.
Резултат от окончателното гласуване	+: 42 -: 3 0: 0
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Jan Andersson, Edit Bauer, Iles Braghetto, Philip Bushill-Matthews, Milan Cabrnach, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Derek Roland Clark, Luigi Cocilovo, Jean Louis Cottigny, Jan Cremers, Harald Ettl, Richard Falbr, Carlo Fatuzzo, Ilda Figueiredo, Joel Hasse Ferreira, Roger Helmer, Stephen Hughes, Ona Juknevičienė, Jean Lambert, Raymond Langendries, Bernard Lehideux, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Maria Matsouka, Csaba Óry, Siiri Oviir, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Pier Antonio Panzeri, Rovana Plumb, Bilyana Ilieva Raeva, Elisabeth Schroedter, José Albino Silva Peneda, Kathy Sinnott, Jean Spautz, Anne Van Lancker, Gabriele Zimmer
Заместник(ци), присъствал(и) на окончателното гласуване	Françoise Castex, Richard Howitt, Rumiana Jeleva, Magda Kósáné Kovács, Sepp Kusstatscher, Adrian Manole, Viktória Mohácsi, Csaba Sógor